

Dosarul nr. 3rh-71/18

prima instanță: Judecătoria Basarabeasca (Veronica Carapirea)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iulia Cimpoi, Vladimir Brașoveanu, Natalia Simciuc)

instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (Valeriu Doagă, Galina Stratulat, Iurie Bejenaru)

ÎNCHEIERE

03 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând cererea de revizuire depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Basarabeasca” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Basarabeasca cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Basarabeasca” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 29 decembrie 2015,

constată:

La 02 octombrie 2015, Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Basarabeasca” (în continuare IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Basarabeasca (în continuare – IFS Basarabeasca) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a menționat că, în baza deciziei nr. 31-5/88 emisă de IFS Basarabeasca la 07 mai 2015 s-a efectuat un control fiscal prin metoda verificării operative la IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca”.

Astfel, urmare a verificării, a fost întocmit actul de control nr.1-710442 din 07 mai 2015, prin care s-a constatat că a fost încălcat art. 1 și art. 8 alin. (25) din Legea nr. 451 din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și art. 10 din Legea nr. 845 din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi pentru faptul că activitatea farmaceutică în farmacia din incinta IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” s-a desfășurat în lipsa licenței corespunzătoare.

La fel, reclamanta a remarcat că, în perioada 14 mai 2015 – 15 mai 2015, IFS Basarabeasca a efectuat un control fiscal prin metoda verificării tematice privind constatarea venitului din realizarea obținută în urma activității fără licență în

activitatea farmaceutică pentru perioada 19 aprilie 2014 – 13 mai 2015 din cadrul IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca”.

Drept rezultat al efectuării controlului, la 15 mai 2015, a fost întocmit actul nr. 3-494067, prin care s-a constatat încălcarea art. 1 și art. 8 alin. (25) din Legea nr. 451 din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și art. 10 pct. 2 din Legea nr. 845 din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenorial și întreprinderi pentru faptul realizării medicamentelor fără a dispune de licență pentru activitatea farmaceutică.

Ulterior, la 03 august 2015, IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” a înaintat în adresa Inspectoratului Fiscal Principal de Stat dezacordul împotriva deciziei nr. 232 din 12 iunie 2015 privind sancționarea fiscală a IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” și deciziei nr.275 din 17 iulie 2015 prin care a fost respinsă contestația inițială.

Prin decizia nr.172 emisă la 04 septembrie 2015 de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, a fost respinsă contestația depusă de IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” împotriva deciziei nr. 232 din 12 iunie 2015 și s-a menținut decizia dată.

În această ordine de idei, reclamanta a considerat decizia nr. 232 din 12 iunie 2015 ca fiind ilegală, neîntemeiată și emisă contrar prevederilor legislației în vigoare.

Reclamanta IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” a solicitat anularea deciziei nr. 232 emisă la 12 iunie 2015 de IFS pe raionul Basarabeasca asupra cazului de încălcare a legislației comisă de IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” ca fiind ilegală, neîntemeiată și emisă contrar prevederilor legislației în vigoare și cu încălcarea procedurii stabilite.

Prin hotărârea din 29 decembrie 2015 a Judecătoriei Basarabeasca (f.d. 99, 106-111) acțiunea depusă de IMPS „Centrul de Sănătate Basarabeasca” a fost respinsă.

Prin decizia din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 147, 148-156) a fost respins apelul declarat de IMPS „Centrul de Sănătate Basarabeasca” și s-a menținut hotărârea din 29 decembrie 2015 a Judecătoriei Basarabeasca.

În consolidarea soluțiilor adoptate, prima instanță și instanța de apel au reținut că, IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” nu s-a conformat modificărilor operate la art. 8 alin. (1) din Legea nr.451 din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, în vigoare la 18 aprilie 2014, și a practicat activitate farmaceutică fără a obține licență.

Astfel, IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” a obținut venit brut din realizarea obținută în urma activității fără a dispune de licență în activitatea farmaceutică în sumă de 4 493 874 de lei.

Prin încheierea din 13 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție (f.d. 195-199) a fost considerat inadmisibil recursul declarat de IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” împotriva deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

La 26 aprilie 2018, IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban, a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de revizuire împotriva deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 203-207).

În motivarea cererii de revizuire a invocat temeiul prevăzut de art. 449 lit. e¹) din Codul de procedură civilă și hotărârea din 30 ianuarie 2018 a Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din

art. 10 pct. 4 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Prin hotărârea nominalizată a Curții Constituționale s-a constatat că, deși, art. 10 pct. 4 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 operează cu noțiunea de „amendă”, aceasta are în esență natura unei confiscări a veniturilor obținute ilicit, deoarece se încasează mărimea venitului brut. Prin urmare, natura sancțiunii este neclară.

În asemenea circumstanțe, Curtea a reținut că prevederile art. 10 pct. 4 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 nu sunt redactate cu suficientă precizie, încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea din acestea. Prin urmare, aceste prevederi induc incertitudine juridică, fiind astfel contrare articolului 23 din Constituție.

În același timp, Curtea a notat că, din prevederile contestate, rezultă că instanța de judecată nu are posibilitatea individualizării sancțiunii, rolul său fiind redus la o simplă formalitate de validare a actului de constatare.

Subsecvent, în partea competenței jurisdicționale la examinarea revizuirii, IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban, a opinat că aceasta ține de competența Curții de Apel Chișinău, deoarece aceasta a menținut actul judecătoresc de dispoziție prin care s-a soluționat fondul cauzei.

Revizuenta IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban, a solicitat admiterea cererii de revizuire și casarea deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cu ulterioara rejudecare a cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 25 iunie 2018, Curtea de Apel Chișinău și-a declinat competența de la examinarea cererea de revizuire depuse de IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban, împotriva deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, și a transmis-o pentru examinare conform competenței, Curții Supreme de Justiție (f.d. 228-230).

Studiind cererea de revizuire și materialele cauzei, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta urmează a fi transmisă spre examinare după competență, Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

În debut, instanța de revizuire menționează că legiuitorul a prevăzut expres și exhaustiv la art. 449 din Codul de procedură civilă temeiurile pentru declararea cererii de revizuire.

În debut, Colegiul notează că, în sensul principiului lucrului judecat (*res judicata*), în cazul în care instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor nu mai poate fi pusă în discuție. Acest fapt, însă, nu absolut și admite derogări de la acest principiu, doar în situații când această derogare este necesară prin prisma unor circumstanțe esențiale și convingătoare.

Astfel, revizuirea hotărârilor irevocabile poate interveni în rezultatul adoptării hotărârii asupra fondului cauzei, necunoscând complet, la momentul emiterii acesteia, toate împrejurările importante pentru justa soluționare a disensiunii.

În această ordine de idei, se deduce faptul că retractarea unei hotărâri judecătorești, în ordine de revizuire, este rezultatul unei erori involuntare a judecătorului.

Reieșind din această ipoteză, urmează a fi distinse actele judecătorești de dispoziție care pot constitui obiect al procedurii de revizuire, și respectiv instanța competentă să examineze cererea de revizuire.

În acest sens, art. 446 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 17 din 05 aprilie 2018, în vigoare 01 iunie 2018) statuează că pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile, și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol. Încheierile de încetare a procesului conform art. 265 lit. c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art. 186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

În condițiile speței, este în afara oricărui dubiu rezonabil că litigiul din speță a fost soluționat prin hotărârea din 29 decembrie 2015 a Judecătoriei Basarabeasca (f.d. 99, 106-111), care a fost menținută prin decizia din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 147, 148-156).

Dealtfel, Curtea Supremă de Justiție, prin încheierea din 13 octombrie 2016 (f.d. 195-199) a considerat inadmisibil recursul declarat de IMSP „Centrul de Sănătate Basarabeasca” împotriva deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, Colegiul vădește că, deși hotărârea din 29 decembrie 2015 a Judecătoriei Basarabeasca a căpătat irevocabilitatea în baza încheierii din 13 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție, totuși ultima nu poate constitui obiect al revizuirii, deoarece nu se referă la fondul cauzei. Mai mult decât atât, prin încheierea Curții Supreme de Justiție nu s-a menținut, modificat sau casat, emițându-se o nouă hotărâre asupra fondului cauzei.

Respectiv, în condițiile speței obiectul revizuirii îl constituie decizia din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău. Or, în conformitate cu art. 448 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

Conjunctura relevantă certifică competența Curții de Apel Chișinău de a examina cererea de revizuire depusă de IMPS „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban, împotriva deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău. Or, prin acest act judecătoresc de dispoziție a fost menținută hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 29 decembrie 2015 prin care s-a soluționat fondul cauzei dedusă judecătii.

Ba mai mult decât atât, Colegiul evocă faptul că, însăși revizuenta a invocat în cererea de revizuire că „examinarea revizuirii ține de competența Curții de Apel Chișinău, deoarece aceasta a menținut actul judecătoresc de dispoziție prin care s-a soluționat fondul cauzei”.

Cu titlu subsidiar, Curtea de Apel Chișinău eronat a aplicat prevederile art. 448 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Or, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.

La caz, Colegiul învederează că alineatul (4) al articolului 448 din Codul de procedură civilă a fost abrogat prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018, în vigoare de la 01 iunie 2018. Respectiv, la momentul declinării competenței de către Curtea de Apel Chișinău de la examinarea revizuirii, și anume la 25 iunie 2018, art. 448 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu mai era în vigoare și nu putea produce efecte juridice la această dată.

Continuând șirul logic, se ajunge la concluzia că, declinându-și competența la examinarea cererii de revizuire, Curtea de Apel Chișinău a interpretat greșit dispozițiile art. 3 alin. (1), art. 446 și 448 alin. (2) din Codul de procedură civilă, iar drept consecință a stabilit greșit competența jurisdicțională materială. Or, competența jurisdicțională materială se determină între instanțe de grad diferit, pe linie verticală, și se stabilește după felul atribuțiilor ce revin fiecărei categorii de instanțe.

Din considerentele menționate, și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău neîntemeiat și-a declinat competența la examinarea cererii de revizuire, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a remite cererea de revizuire depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban, Curții de Apel Chișinău, pentru examinare conform competenței jurisdicționale.

În conformitate cu art. 446, art. 448 alin. (2), art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se remite Curții de Apel Chișinău cererea de revizuire depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Basarabeasca”, reprezentată de avocatul Galina Balaban, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Basarabeasca” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Basarabeasca cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva deciziei din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, pentru examinare conform competenței jurisdicționale.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru